

Verslag najaarstrek Kwinteloijen 2023

Een kleine terugblik

In 1971, in de dagen dat Biesheuvel de scepter zwaaide over Nederland, ging op 5 oktober een jongeman van midden twintig met de naam Aart Vink voor het eerst op het bankje op Kwinteloijen zitten, pakte pen en papier en schreef de vogels op die hij langs zag trekken.¹ 52 jaar later is het wel eens tijd voor een verslagje van de najaarstrek op Kwinteloijen.

Niet in al die 52 jaar is geteld. In de jaren '70 zijn er voor drie jaren tellingen ingevoerd (gemiddeld aantal teluren per jaar 2 uur, 41 minuten), in de jaren '80 werd er vanaf 1982 ieder jaar geteld met een bescheiden gemiddelde van 7 uur en 22 minuten per jaar. In de jaren '90 zakte dat tot 5 uur en 36 minuten. Pas vanaf 2005 werd er gemiddeld meer dan 100 uur per jaar geteld. Recordjaren wat betreft teluren liggen in 2006 (560), 2007 (568) en 2008 (568). Dat laatste jaar was een topjaar voor zwaluwen: 40.000 Huiszwaluwen, 30.000 Boerenzwaluwen en 37.000 Gierzwaluwen!

Tellers

Tellers in 2023 waren het echtpaar Aart en Henny Vink (van wie de een wat vaker kwam dan de ander), Joost de Jong, Gydo Koster, Piet Groebe, Gydo Koster, Bert Budding en Jan Verboom. Incidenteel kwamen onze oud-medeteller PG Gelderblom, Alwin Borhem, Johannes van Roekel, Ruben en Jochem Drost Jan-Peter van der Tang en Johannes van Roekel een kijkje nemen.

Teldagen/-uren en aantallen

Er is in 2023 op 94 dagen geteld: 4 in juni, 15 in juli, 20 in augustus, 19 in september, 25 in oktober en 11 in november. De eerste teldag was op 10 juni, de laatste op 18 november. Het aantal teluren in 2023 was 345, meer dan het gemiddelde: 290². Het aantal vogels dat werd geteld, bedroeg 233.191 tegen gemiddeld 223.478 per jaar. Het aantal vogels per uur was daarmee 676 tegen gemiddeld 771. Het aantal soorten in 2023 was 124, negen 'spec-soorten' niet meegerekend.

Weer

Dit jaar geen striemende koude wind die zorgde voor verkleumde handen en voeten en verzuchtingen waarom er geen verwarmde bankjes op Kwinteloijen staan. De wind kwam vrijwel uitsluitend uit de richtingen tussen zuid en west (en dan zitten de tellers beschut achter de heuvelrug), met slechts af en toe een oostelijke wind. Hoe bepalend wind kan zijn, bleek op 18 oktober. Nadat de wind op 17 oktober van west naar oost was gedraaid, kwamen er op de 18e **25 Grote Zilverreigers**, **8 Rode Wouwen** en **54 Buizerds** over, de dagrecords voor 2023. De 19e waaide er weer een zuidenwind en vlogen er slechts één **Buizerd** over.

Het was vooral een nat najaar, met name de eerste helft van augustus, tweede helft van september en de hele maand oktober. Vaak viel de regen echter pas in de loop van de dag, zodat toch op veel dagen is geteld. Mist gooide ook niet veel roet in het eten. Op drie dagen was er mist tijdens de telling (met op 9 september twee **Visarenden** die mooi door de mist heen vlogen). Een aantal dagen was er zoveel mist dat niet geteld is, maar die waren op één hand te tellen. Overigens is de mist de afgelopen 30 jaar sterk afgenomen vanwege de schonere lucht, en daar plukken wij de vruchten van.

Bijzonderheden

Ieder jaar wordt natuurlijk gehoopt op (grote) zeldzaamheden. En bijna ieder jaar valt het tegen, omdat zeldzaamheden nu eenmaal zeldzaamheden zijn. Toch waren er dit jaar drie nieuwe soorten

---

¹ Dat is althans de eerste datum voor Kwinteloijen op Trektellen.nl.

² Wanneer in dit verslag over gemiddelde gesproken wordt, is dat het 10-jaarsgemiddelde van 2014-2023.

voor de telpost, waarvan de één wat aansprekender was dan de ander. De eerst getelde vogel (10-06) was gelijk de grootste knaller van het jaar, misschien van 52 jaar: de **Keizerarend**, door Remco Jousma ontdekt boven zijn huis en door Aart, die net de telpost had verlaten en als een speer er weer naar toe ging, opgepikt boven Ede. De twee andere waren de **Dwerggans** (18-10) en **Kleine Burgemeester** (01-11). Daarnaast was er een aantal schaarse vogels dat overvloog: **Zwarte Ooievaar**, **Roodpootvalk**, **Duinpieper**, **Ortolaan** en **Pestvogel**.

Wat betreft aantallen vogels was 2023 een vrij gemiddeld jaar met twee duidelijke uitschieters: **Kruisbekken** en **Sijzen**. Voor beide soorten werden dag- en jaarrecords verbroken. Daarnaast was het een relatief goed roofvogelseizoen.

Zwemvliezen

Het beeld bij de Ganzen is wisselend. Het aantal **Kolganzen** was hoger dan gemiddeld. Op 18-10 werden er 3.893 genoteerd, wat de vierde dag op Kwinteloijen was. In totaal vlogen er 17.457 Kolganzen over, de tweede plaats na 2020 met 18.156 en twee keer zoveel als gemiddeld per jaar.

Het aantal **Toendrarietganzen** was weer relatief laag met 296, de helft van normaal, terwijl zijn Kleine neefje het voor de tweede jaar op rij helemaal lieten afweten. Maar gelukkig was er dat andere kleine gansje dat vanwege de donkere bovenzvleugel als eerste **Dwerggans** gedetermineerd kon worden. De **Grauwe Ganzen** zaten met 7.232 ex een stukje boven het gemiddelde.

Drie keer vlogen er **Grote Zaagbekken** langs, in totaal 8 ex., een soort die niet ieder jaar gezien wordt. Hetzelfde geldt voor **Bergeenden** en **Casarca's**, beide met 9 ex. Ook **Pijlstaarten** waren relatief goed vertegenwoordigd met 47 ex. bij een gemiddelde van 19. Bij de eenden was er een jaarrecord voor de 48 **Eenden spec.**, maar die zullen we maar snel vergeten.

12 **Pontische Meeuwen** werden geteld, drie keer zoveel als gemiddeld, wat ongetwijfeld te maken heeft met de toename van deze soort in Nederland. Het jaarrecord stamt echter uit 2011, toen er 26 langs vlogen. De **Geelpootmeeuw** was – voor het derde jaar op rij – afwezig (het jaarrecord is in 2007 met maar liefst 54 ex.). Wellicht dat het vertrek van de meeuwenspecialist een aantal jaren geleden te maken heeft met de (schijnbare) afwezigheid van deze toch wat lastiger te determineren soort. Dat laatste geldt niet voor de **Stormmeeuw**. Het is dan ook verbazingwekkend dat er in 2023 geen enkele is geteld, terwijl er gemiddeld 44 per jaar langs komen. Volgend jaar beter opletten!

26 **Knobbelzwanen**, meer dan de gemiddelde 8,3, waren goed voor een jaarrecord. Geelsnavelzwanen lieten de telpost in 2023 links liggen.

Roofvogels

Naast het hoogtepunt van het jaar, de **Keizerarend**, was het voor de rest een redelijk goed jaar voor Roofvogels. Echte uitschieters ontbraken maar er vlogen relatief veel **Visarenden** (15, gemiddeld 5,5), **Blauwe Kiekendieven** (11, gemiddeld 4,2), **Zeearenden** (4) en **Rode Wouwen**. Op 18-10 vlogen 8 van de 9 **Rode Wouwen** over. Het 10-jaarsgemiddelde ligt op 5,5, maar wanneer we het topjaar van 2018 met 34 Wouwen buiten beschouwing laten, ligt het gemiddelde slechts op 2,6 per jaar. Voor het overige lagen de aantallen van roofvogels en valken rond het jaar gemiddelde.

De beste dag voor **Wespendieven** was op 28-08 met 16 ex. Een late **Wespendief** vloog nog op 25-09 over. De beste dag voor **Buizerds** was op 18-10, met 54 ex. In totaal werden 184 **Buizerds** en 37 **Wespendieven** geteld.

Eén **Roodpootvalk** vloog over op 28-09. Het aantal **Smellekens** lag met 13 doortrekkers (drie op 13-10) boven het gemiddelde van 7,8. Op 13-10 vlogen er drie over.

Langpoters/steltlopers

2023 was een goed jaar voor **Ooievaars** en **Reigers**. De 108 **Ooievaars** op 28-08 waren een dagrecord. Het totale aantal van 237 lag ver boven het gemiddelde van 90. Het jaar 2008 was nog

beter met 285 **Ooievaars**. Naast de gewone werden ook twee **Zwarte Ooievaars** gezien. Het aantal **Grote Zilverreigers** (115) was ook meer dan gemiddeld (75) met op 18-10 25 ex., de tweede dag ooit. Vermeldenswaard was tenslotte nog een groep van 63 **Kraanvogels**, die op 17-11 over het Binnenveld naar het zuiden trok.

Snippen vlogen ook goed. Een **Houtsnip** en een **Bokje** zijn het vermelden waard, terwijl de 153 **Watersnippen**, mede dankzij een dagrecord op 15-11 van 41 ex., meer dan een verdubbeling waren van het gemiddelde.

Voor de tweede keer vloog een **Kleine Plevier** over Kwinteloijen; **Goudplevieren** waren mager vertegenwoordigd met slechts 15 ex., tegen gemiddeld 49. Hetzelfde gold voor **Kieviten**, met 292 ex. het laagste aantal in 10 jaar (met gemiddeld 1.631 ex.).

(Gier)Zwaluwen, Duiven, Kraaien en Spechten

Relatief veel **Boeren-** en **Gierzwaluwen** zijn geteld. Met 7.616 ex. lag het aantal **Gierzwaluwen** aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van 4.224. Het aantal **Boerenzwaluwen** (9.092) lag ook hoger dan het gemiddelde ((7.238), maar het aantal **Huiszwaluwen** weer lager (1.764, gemiddeld 2.933), terwijl het aantal **Oeverzwaluwen** met 21 ex. normaal was.

Duiven vlogen er gemiddeld iets minder in 2023: 14.932 **Houtduiven** en 336 **Holenduiven**. 8 **Turkse Tortels** werden gezien; of die andere tortel ooit nog eens overkomt? In 2014 werd er één gezien, in 2019 ook, dus volgend jaar zou statistisch mooi kloppen!

Een late **Boerenzwaluw** vloog op 17-10 over en een late **Huiszwaluw** op 18-10. Op 04-11 vloog er zelfs nog een **Boeren- of Huiszwaluw** over het Binnenveld richting het zuiden, die evenwel niet nader gedetermineerd kon worden.

Van de kraaiachtigen (**Kauw**, 583 ex., **Zwarte Kraai**, 81 ex, **Roek**, 25 ex, **Gaai**, 33 ex. en **Ekster**, 14 ex,) is weinig bijzonders te vermelden.

Naast één **Zwarte Specht** die vanaf de Veluwe de Heuvelrug overtrok, werden er veel **Grote Bonte Spechten** geteld: 186, een jaarrecord.

Mezen, Zangers, Piepers, Lijsters

Koolmezen (225) en **Pimpelmezen** (925) en **Goudhaan** (78) vlogen goed, met vier ex. vestigde de **Kuifmees** een jaarrecord, **Vuurgoudhaan** (7) en de **Startmees** (81) zaten iets onder het gemiddelde, de **Zwarte Mees** (49) zat er 50% onder, maar dat had ook te maken met twee uitschieters in 2015 (409 ex.) en 2017 (232 ex.), die het gemiddelde sterk omhooghaalden. De Kuifmees was kwantitatief bescheiden maar kwalitatief een uitschieter met bescheiden met een gedeeld dagrecord van 2 en een jaarrecord van 4.

Graspiepers (4.778), **Boompiepers** (388, met wel op 29-08 87 ex, de tweede dag) **Gele Kwikstaarten** (315) en **Witte Kwikstaarten** (764) vlogen in normale aantallen. Vijf **Waterpiepers**, waarvan vier op 17-10, waren drie keer zoveel als gemiddeld.

Drie **Grasmussen** (een jaarrecord), een **Zwarte Roodstaart**, twee **Gekraagde Roodstaarten**, twee **Grauwe Vliegenvangers** en een **Tapuit**, waren soorten die we niet ieder jaar zien.

Beflijsters (24), **Zanglijsters** (2.838) en **Koperwieken** (27.151) vlogen in normale aantallen. De dag met de meeste **Koperwieken** was op 08-10 met 6.000 ex. **Kramsvogels** (4.468) deden het beter dan gemiddeld (3.372), **Merels** (114) zaten er een stukje onder (155).

Vinken en Gorzen

Het aantal **Vinken**, nummer één van de soorten, lag met 60.209 ex. 10 % onder het gemiddelde. Het aantal **Kepen** was 19.731 ex. wel een stuk minder dan het gemiddelde. Dat heeft echter voor een belangrijk deel te maken met het topjaar 2018 toen er maar liefst 141.033 overvlogen. Als dit jaar niet meegerekend wordt, lag het aantal **Kepen** een stuk boven het gemiddelde.

De dag met de meeste **Vinken** was op 09-10 met 7.093 ex. Die dag vloog er ook een late **Ortolaan**, de tweede nadat er op 22-08 ook één werd waargenomen. De dag met de meeste **Kepen** was op 28-10 met 2.817 ex.

Kwintelooijen is een van de beste telposten voor **Kruisbekken** en 2023 was een topjaar. 28-09 (853 ex.) en 25-09 (633 ex.) staan nu op nummer één en twee wat betreft dagrecords. 28-09 is bovendien de tweede dag voor heel Nederland (Na de Vulkaan in Den Haag staat Kwintelooijen tweede, vierde en vijfde wat betreft dagrecords van **Kruisbekken**).

Het totaal aantal **Kruisbekken** bedroeg 6.917 Het jaar dat daarop volgt is 2013 met 4.767 ex.; het gemiddelde ligt op 1.487 ex. per jaar.

Voor **Sijzen** was het eveneens een topjaar: 1.380 ex. (30-09), 1.282 ex. (14-10) en 1.158 ex. (03-10) vormen de top drie dagen op Kwintelooijen. Het totaal aantal **Sijzen** in 2023 was: 13.269. Het tweede jaar voor **Sijzen** was 2022 met 4.151; het gemiddelde is 3.193 per jaar.

Eén **Geelgors** werd overvliegend gezien en in ieder geval bij één **IJsgors** het rateltje gehoord. Bij twee andere mogelijke **IJsgorzen** was een **Rietgors** niet helemaal uit te sluiten. Het aantal **Rietgorzen** bedroeg 134 (of136), de helft van wat gebruikelijk is.

Pestvogel en Spreeuwen

Op 28-10 hoorde het scherpe oor van Gydo een **Pestvogel** roepen. De laatste keer dat **Pestvogels** over Kwintelooijen kwamen, was alweer vijf jaar geleden. De **Spreeuw** staat na de **Vink** en de **Koperwiek** op de derde plaats met 21.982 ex.; dit aantal was iets onder het gemiddelde.

De krenten.....

<i>Dagrecords (soms gedeeld)</i>		<i>Jaarrecords (soms gedeeld)</i>	
Dwerggans	1	Dwerggans	1
<i>Kleine Plevier</i>	1	<i>Kleine Plevier</i>	1
<i>Bonte Strandloper</i>	2	<i>Bonte Strandloper</i>	2
Watersnip	41	Kleine Burgemeester	1
Kleine Burgemeester	1	Keizerarend	1
Ooievaar	108	Grote Bonte Specht	186
Keizerarend	1	Kuifmees	4
Zeearend	2	Grasmus	3
<i>Zwarte Specht</i>	1	Sijs	13.169
<i>Kuifmees</i>	2	Kruisbek	6.917
<i>Grasmus</i>	2		
Sijs	1.380		
Kruisbek	853		

... en de pap

Top 5 vogels:

Vink	60.209
Koperwiek	27.151
Spreeuw	21.982
Keep	19.731
Kolgans	17.457